

РЕШЕНИЕ

№ 4445

гр. София, 13.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 50 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ДЕСИСЛАВА ИВ. ТОДОРОВА

при участието на секретаря ЛИЛЯНА ЛЮБ. АНДОНОВА
като разгледа докладваното от ДЕСИСЛАВА ИВ. ТОДОРОВА Гражданско дело № 20231110100402 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 124 и сл. от ГПК.

Предявени са осъдителни иски по чл. 9 от ЗПК, във вр. чл. 240 от ЗЗД, чл. 86, ал. 1 и чл. 92, ал. 1 от ЗЗД от „ВИ. к.“ АД (предишно „ВИ. к.“ ООД) срещу И. Н. К. за заплащане на сумата 2492,79 лв. - главница по Договор за к. "В." от 13.10.2021 г. ведно със законна лихва от 04.01.2023 г. до окончателното й изплащане, 92,64 лв. - договорна лихва за периода 15.07.2022-13.10.2022 г., 154,86 лв. - такса ангажимент за фиксиран лихвен процент по договора, 36,49 лв. - неустойка по чл. 15, ал. 4,5 и 6 от договора за непредставено удостоверение за настоящ и постоянен адрес, 36,49 лв. - неустойка по чл. 15, ал. 4,5 и 6 от договора за непредставено удостоверение за липса на задължения по ДОПК; 142,52 лв. - неустойка по чл. 15, ал.1,2, 3 от договора за непредоставяне на съгласие за директен дебит, 30,00 лв. - такси по чл. 20, ал. 4 от договора, във вр. тарифа за допълнителен пакет услуги, 08,69 лв. - мораторна неустойка по чл. 20, ал. 3 от договора за периода 15.07.2022-13.10.2022 г.

В искова молба са изложени фактически твърдения, че ищцовото дружество, като к.одател, и ответника Кацарора, като к.ополучател, са сключили договор за к. „В.“ от 13.10.2021 г. , съгласно който са предоставени заемни средства под формата на к.на линия,с възможност за еднократно или многократно усвояване на главницата с лимит 2500 лв. Поддържа, че са усвоените заемни средства не са върнати в срок, поради което заявява съдебно вземанията. Поради неплащане в срок, както и неизпълнение на уговорки по договора, са начислени неустойки и такси, лихва за забава, уговорена в договор, респ. неустойка за забава /мораторна/.

Ответникът, получил препис от искова молба с приложения, чрез работодател, не представя отговор на исковата молба; не се явява и не изпраща представител в откритото съдебно заседание.

В съдебно заседание ищецът прави искане по чл. 238, ал. 1 от ГПК, което е оставено без уважение, на осн. чл. 239, ал. 3 от ГПК.

Съдът, като обсъди въведените в процеса факти с оглед на събраните по делото доказателства и поддържани доводи, преценени при условията на чл. 235, ал. 2 ГПК, по свое убеждение намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Съдът служебно следи за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, на основание чл. 7, ал. 3 от ГПК, поради което и за целите на тази проверка е указано на ищеца, че трябва да докаже, че са спазени изисквания на Закон за потребителския к. за релевантните за спора факти, правопораждащи спорното материално право и материалната му легитимация, и евентуално че клаузите, от които произтичат заявените парични вземания не противоречат на разпоредбите на чл. 10а, чл. 16, чл. 19, чл. 21, чл. 22 и чл. 33 от ЗПК, чл. 143, ал. 1 от ЗЗП, и са индивидуално уговорени- арг. от чл. 146, ал. 4 от ЗЗП.

От Договор за к., сключен на 13.10.2021 г. между „ВИ. к.“ ООД, в качеството на к.одател, и И. Н. К.-к.ополучател, находящ се на л. 39 и сл. от делото, се установява, че е породено помежду им облигационно правоотношение, възникнало от договор за потребителски к. по смисъла на чл. 9 от ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 от ЗЗД, сключен по реда на чл. 6 от ЗПФУР, вр. чл. 1, т. 3 от договора, вр. чл. 13, ал. 4 от ЗЕДЕП. Съгласно този договор страните са уговорили, че ищцовото дружество се задължава да предостави на ответника к. в максимален размер от 2500 лв. под формата на разрешен к.ен лимит, който се усвоява еднократно или многократно, със срок 12 м, при фиксиран годишен лихвен процент 15 %, лихвен процент на ден от 0,042 %; текущото задължение се заплаща до 30 дни от усвояване на заемните средства; предвидена с чл.4, ал.1, т. 2 и т. 3 е такса „ангажимент“ от 0,07 % на ден върху усвоената и непогасена главница, която сума се начислява ежедневно и платима в края на всеки 30-дневен период от усвояването на главница, за това к.одателят да не променя лихвеният процент по договора. Според чл. 4, ал. 1, т. 4 от договора, общата сума дължима от к.ополучателя е сборът усвоена и непогасена главница, договорна лихва върху усвоената и непогасена главница, такса „ангажимент“, ГПР е 49,32 %. Според чл. 15, ал. 1 и ал. 2 от договора, при непредоставяне на съгласие от к.ополучателя за директен дебит по банковата си сметка за целия срок на договора, се начислява на края на всеки 30-дневен период от усвояване на главницата-неустойка в размер от 2% от усвоената, но непогасена главница; а по чл. 15, ал. 4,5,6 - при непредоставяне на удостоверение за липса на задължения по чл. 87 ДОПК и удостоверение за настоящ адрес се начислява неустойка по 0,5 % от общия размер на усвоената и непогасена главница, за всяко непредставено удостоверение, като тази неустойка е част от текущото задължение и се дължи в края на всеки 30-дневен период. Според чл. 20, ал. 4 от договора, при забава на плащането на текущо задължение, к.ополучателят дължи разходи за действия по събиране на задълженията в размер по Тарифата за допълнителни услуги и такси за действия за ограничаване на негативни последици при просрочие.

За правилното решаване на спора е допуснатата съдебна счетоводна експертиза, неоспорена от страните и ценена от съда при условията на чл. 202 от ГПК, вещото лице по която установява, че договора за к. са усвоени заемни средства в общ размер сумата 2500,00 лв. по дати и суми съответно 13.10.2021 г.-800 лв.; 22.10.2021 г.-600 лв.;11.11.2021 г. -500 лв.; 26.11.2021 г. – 200 лв.; 20.12.2021 г.- 300 лв.; 16.02.2022 г. -100 лв.; в каквато насока са и представените от ищеца платежни нареждания. Вещото лице установява, че са извършени плащания по к.а в общ размер на сумата 1299,01 лв. С тази сума са погасени по

реда на чл. 12, ал.1, изр. II от договора, а именно погасени са парични вземания за т.нар. неустойка „директен дебит“; неустойка за липса на удостоверения – две пера, такса ангажимент, както и законна лихва за забава, договорна лихва, главница. Изяснява се, че дългът на длъжника се формира от 2500 лв. – заемни средства; 552,51 лв. – неустойка „директен дебит“; 344,68 лв. договорна лихва; 136,21 лв. и 136,21 лв. – неустойки за липса на удостоверения; 583,59 лв. – такса ангажимент; 30 лв. - такса „забава“ по Тарифата; 09,29 лв. – законна лихва за забава. Вещото лице дава вариант на изчисления за това в какъв размер възлиза паричното вземане за договорна лихва и главница, евент. обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главница, съобразно установените първи и последващи просрочия и плащания, ако дългът се формира от главница и договорна лихва, а именно по к.а е непогасена главница от 1454,63 лв., 91,64 лв. – договорна лихва, и 8,69 лв. – законна лихва за забава за общ период 16.12.2021-15.07.2022 г.

Съгласно чл. 6 от ЗПФУР, договор за предоставяне на финансови услуги от разстояние е всеки договор, сключен между доставчик и потребител като част от система за предоставяне на финансови услуги от разстояние, организирана от доставчика, при която от отправянето на предложението до сключването на договора страните използват изключително средства за комуникация от разстояние - едно или повече. Страни по договора за предоставяне на финансови услуги от разстояние са потребителят и доставчикът, като на осн. чл. 7, ал. 2 от с.з и § 13, т. 1 от ЗЗП, ответникът има качеството потребител, като физическо лице, което като страна по договор за предоставяне на финансови услуги от разстояние действа извън рамките на своята търговска или професионална дейност. Предвид това по отношение на к.ното правоотношение са приложими правилата на ЗПК и ЗЗП.

На основание чл. 22 от ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 – 9 от с.з., договорът за потребителски к. е недействителен.

Според чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК, договорът трябва да съдържа, а по арг. от чл. 145, ал. 2 от ЗЗП, клауза - ясна и разбираема за приложимия лихвения процент по к.а, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти.

В конкретния случай съдът приема, че договорът само формално покрива изискването по чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК, тъй като реалната стойност и вида на лихвения процент, с който се олихвяват усвоените заемни средства не съответства на заявеното от к.ора. Съобразно правилото на чл. 20 от ЗЗД, при тълкуването на договорите трябва да се търси действителната обща воля на страните. Отделните уговорки трябва да се тълкуват, във връзка едни с други и всяка една да се схваща в смисъла, който произтича от целия договор, с оглед целта на договора, обичаите в практиката и добросъвестността. На тълкуване подлежат неясните, непълни и неточни уговорки в договора, които поради недостатъците си породят съмнение относно действителното съдържание на постигнатото при сключване на договора общо съгласие. Целта е да се изясни действителната, а не предполагаемата воля на договарящите и да не се подменя формираната и обективизирана в договора. За това съдът не е властен да допълва или изменя волята на страните, особено що се касае за основен елемент от съдържанието на договора.

Уговорката за цената за ползване на предоставения паричен ресурс е съществен елемент на договора, поради което дължимата по к.а договорна

/възнаградителна, редовна/ лихва трябва недвусмислено да се обяви като такава, както и нейния размер. Разходите по к.а следва да бъдат определени предварително, изрично и изчерпателно в договора. Систематичното, граматическо и смислово тълкуване на клаузите на чл. 4, ал.1, т. 2 от договора, с която се уговаря фиксиран лихвен процент, от една страна, и от друга – чл. 4, ал. 1, т. т. 2.3, с която се уговаря заплащане и на сума от 0,07 % на ден върху усвоената и непогасена главница, която се начислява при идентични условия по чл. 4, ал.1, т. 2.1 и чл. 4, ал.1, т. 2.3 от договора – на ден и се дължи в края на всеки тридесетдневен период от усвояване на главницата, дава основание на съдът да приеме, че в договора за к. не е посочен действителния размер на възнаградителната лихва. Таксата „ангажимент“, предвидена в чл. чл. 4, ал.1, т. 2.3 от договора, има характер на допълнително възнаграждение за ползване на заемните средства, поради което следва да бъде обявена и включена изначално при формирането стойността на лихвения процент по договора. Този допълнителен компонент, който се прибавя към месечното задължение е наименован „такса“. Тя обаче не се начислява за неизпълнение в темпорално отношение на длъжника, поради което не покрИ. по своята правна същност уговорка за мораторна неустойка. Според словесното описание в чл. 4, ал. 1, т. 2.3 от договора, таксата се начислява за времето, през което к.орът е лишен от усвоените заемни средства, което по същината си е допълнително заплащане за ползването на паричния ресурс, което определение покрИ. понятието за възнаградителна лихва. Съдът приема, че клаузата не е индивидуално уговорена, доколкото е вписана в съдържанието на предварително съставен типов договор, за които обективно потребителят не е имал време да влияе и предоговаря. Освен това, правото на парично вземане на к.ора е уговорено по начин – с друго наименование и в отделна клауза, който заблуждава потребителя-длъжник относно редовната лихва, която трябва да плаща по к.а, тъй като всеки нормално информиран и в разумни граници съобразителен среден потребител ще насочи вниманието си към уговорката на чл. 4, ал. 1, т. 2 и т.2. 1 от договора, в която изрично е разписано задължението му за тази лихва.

Изискването по чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК е продиктувано от принципа за добросъвестност при сключването на договорите, както и с оглед осигуряване на защита на икономически по-слабата страна – потребителя, от нелоялни и подвеждащи практики на к.ните и финансови институции. Както се отбелязва в решение на Съда на ЕС по дело C-377/14 и предвид съображения 6, 7, 9, 19 и 31 от ДиректИ. 2008/48/ЕО, законодателството в сферата на потребителските договори има за цел „да бъде развит по-прозрачен и ефективен к.ен пазар в рамките на вътрешния пазар на ЕС, да бъде постигната пълна хармонизация в областта на потребителските к.и, която да гарантира на всички потребители в Европейския съюз високо и равностойно ниво на защита на техните интереси, да се гарантира, че договорите за к. съдържат цялата необходима информация по ясен и кратък начин, за да се даде възможност на потребителите да вземат своите решения при пълно знание на фактите и да са наясно с правата и задълженията, произтичащи от договор за потребителски к.. Съдът счита, че ищецът е предоставил на потребителя заемните средства при договор, сключен при условия на заблуждаваща търговска практика, която противоречи на изискването за добросъвестност и професионална компетентност, и съдържа невярна информация. Тази информация, доколкото касае основна престация по договора, е възможно да промени съществено икономическото поведение на средния потребител да вземе информирано решение за стойността на к.а и дали да договаря с този к.ор – арг. от чл.68д от ЗПП. Обстоятелството, че в договора не е посочен действителния лихвен процент е равнозначно на неизпълнение на задължението по чл. 11, ал. 1. т. 9 от ЗПК и води до нищожност на целия договор за паричен заем, на осн. чл.22 от ЗПК, като е ирелевантно дали съществува

противоречие с чл.19,ал.4-5 от ЗПК. С оглед на установената недействителност на целия договор за к. е безпредметно да се разглеждат останалите искиви претенции за парични вземания, произтичащи от отделни клаузи.

Съгласно чл. 23 от ЗПК, когато договорът за потребителски к. е недействителен, потребителят връща само чистата стойност на к.а, но не дължи лихва или други разходи по к.а.

Съдът, като взе предвид, че усвоените заемни суми са в размер на 2500,00 лв. и ответникът е сторил плащания за сумата общо 1299,01 лв., които следва да се отнесат за погасяване на паричното вземане за главница, приема, че искът по чл. 9 от ЗПК, във вр. чл. 240 от ЗЗД следва да се уважи по размер за сумата 1200,99 лева, а в останалата част до пълния предявен размер, като недоказан подлежи на отхвърляне, наред с акцесорните осъдителни искиве.

Търсеното парично задължение за главница е дължимо и изискуемо, и като законна последица от това се дължи поисканата законна мораторна лихва от датата на подаване на искова молба-04.01.2023 г., до окончателното изплащане на вземането.

При този изход на спора, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК ищецът има право на разноски за сумата общо 930,70 лв. за платени държавна такса, възнаграждение на вещо лице и адвокат.

Предвид изложеното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА И. Н. К., с ЕГН:*****, с адрес: *****, да заплати на „ВИ. к.“ АД, с ЕИК:*****, като правоприемник на „ВИ. к.“ ООД, с ЕИК:*****, със седалище и адрес на управление: *****, на основание чл. 9 от ЗПК, във вр. чл. 6 от ЗПФУР, вр. чл. 240, ал. 1 от ЗЗД, сумата 1200,99 лева – главница по Договор за к. „В.“ от 13.10.2021 г., ведно със законна лихва върху тази сума, считано от 04.01.2023 г. до окончателното ѝ изплащане; като искивете по чл. 240, ал. 1, чл. 86, ал. 1 и чл. 92, ал. 1 от ЗЗД за заплащане на главница над уважения размер от 1200,99 лева до пълния предявен размер от 2492,79 лева; за заплащане на сумата 92,64 лева – договорна лихва за периода 15.07.2022-13.10.2022 г.; за заплащане на сумата 154,86 лева – такса ангажимент за фиксиран лихвен процент по договора; за заплащане на сумата 36,49 лева – неустойка по чл. 15, ал. 4, 5 и 6 от договора за непредставено удостоверение за настоящ и постоянен адрес; за заплащане на сумата 36,49 лева – неустойка по чл. 15, ал. 4, 5 и 6 от договора за непредставено удостоверение за липса на задължения по ДОПК; за заплащане на сумата 142,52 лева – неустойка по чл. 15, ал.1, 2, 3 от договора за непредоставяне на съгласие за директен дебит; за заплащане на сумата 30,00 лева – такси по чл. 20, ал. 4 от договора, във вр. тарифа за допълнителен пакет услуги, и за заплащане на сумата 08,69 лева – мораторна неустойка, наречена законна лихва за забава, по чл. 20, ал. 3 от договора за периода 15.07.2022-13.10.2022 г. – ОТХВЪРЛЯ.

ОСЪЖДА И. Н. К., с ЕГН:*****, с адрес: *****, да заплати на „ВИ. к.“ АД, с ЕИК:*****, като правоприемник на „ВИ. к.“ ООД, с ЕИК:*****, със седалище и адрес на управление: *****, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, сумата 930,70 лева – съдебни разноски.

Решението може да се обжалва пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____